

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Academia română.

Cea mai înaltă societate culturală română, academia, și-a deschis dările acestei sesiuni sale ordinare din acest an.

Noi românii, ca ômeni iubitori de progres și cultură și mai nainte de tôte de cultură națională, e bine, ca de câte ori ni se dă ocaziune, se urmăm cu vie atențiune activitatea și progresele societăților noastre culturale, se ne încălăm la rațele lor dulci și binefăcătoare și împintenați de progresul ce-l fac ele, se nisui, fie-care din noi după putință, a duce cu un pas mai înainte cultura noastră națională.

Românii, deși vitregitatea timpurilor i a apăsă și-i apasă încă, nu au rămas nici pe terenul cultural îndărătul altor popore, ci au înființat în tôte părțile societăți de cultură, mai mici și mai mari, având fie-care menirea de a răspândi în sinul nostru știința, literatura, artele, cu un cuvânt tot ce e nobil și înălțătoriu. tot ce cuprindem sub vastul concept de: cultură.

Și fie-care din aceste societăți și reuniuni își face datorința sa în cercuri mai mici sau mai mari, dar dintre ele două sunt cu deosebire îmbrășate cu căldură din partea publicului mare, două sunt cari s'au avântat la rangul cel mai înalt; este la noi „Asociațiunea transilvană”, ér în România, „Academia română”.

În primăvara acesta se vor împlini abia 27 de ani, decând s'a format (1 Aprilie 1866) în Bucuresci o modestă „societate literară”, începutul Academiei române de ađi. Acesta societate, transformată în 1867. în societate academică, cu mijloce modeste și-a început activitatea sa pe terenul limbisticii române (ortografie, gramatică și dicționar), pe care se simțiau atunci mai mari lipsuri, după lăpădarea cirilelor și adoptarea literelor stră-bune latine.

Mai târziu apoi, pe când societatea academică și-a luat numirea de academie (1879.) înmulțindui-se și mijlocele materiale, a început să desvölte o activitate însemnată, afară de terenul filologic, pe care l'a cultivat la început cu deosebire, și pe terenul istoriei naționale și al științelor naturale.

Lucrând astfel pe base largi în vastul și puțin cultivatul câmp al științei române, academia română în câțiva ani de laborioasă activitate a produs rezultate uimitore.

Vedând, că pentru de a pute pătrunde în tainele ascunse ale trecutului istoriei naționale și în secretele vechei noastre limbi, este de lipsă mai nainte de tôte a dispune de un material necesar, academia română pe lângă edarea și premiarea de cărți folositoare, traduceri din autori clasici, lucrări mai mici de ale membrilor sei publicate în anale, academia, dăcem și-a îndreptat și folosit o parte însemnată din activitatea și mijlocele sale pentru edarea de tecte vechi scrise în vechia noastră limbă și pentru colectarea (în parte prin misiuni științifice) de documente istorice: tot atâtea petrii și petricele scumpe din mărtașă zidire dărâmată a trecutului.

Astfel și-a câștigat academia română merite neperitore la poporul român, cu deosebire prin publicarea de până acum a tectelor vechi, a scrierilor unor cronicari și a documentelor privitoare la istoria românilor (aceste din urmă singure cuprind 19 volume) și prin publicarea sub auspiciile sale a grandiosului op: *Etymologicum magnum Romaniae*, care în o escelentă redactare se continuă acum.

Prin aceste publicațiuni academia a umplut un gol simțitoriu și scrutațiilor viitori, istorici și filologi, vor fi totdeauna cu recunoștință față de această societate, care s'a nisuit a scôte din praful mănăstirilor și al bibliotecelor din diferite țeri urmele păsurilor, faptelor și gândirilor trecutului nostru național.

Publicațiunile academiei până acum sunt la 100 de volume, cari la oaltă formeză deja o mică, dar prețioasă bibliotecă.

Afară de aceste academia cu diligență rară și a adunat diferite colecțiuni, cari se măresc din an în an. Astfel deși tinără, ea are o bibliotecă de 60,000 volume, 2000 manuscrise și preste 30,000 documente istorice.

Spațiul unui articol nu ne permite a face o descriere mai amănunțită despre trecutul, starea și activitatea academiei. După palida schiță, de mai sus, e destul să constatăm, că ea își împlinesce cu demnitate și zel rolul seu de cea mai înaltă instituțiune culturală a noastră și că acesta așa este, dovadă iubirea, cu care este ea îmbrășată din partea românilor, dovadă viul interes, cel pörtă acestia față de lucrările ei și dovadă mecenatului, cari începând de la înființarea ei și până acum, i-au pus la dispoziție bogate mijloce materiale, ca astfel cu atât mai ușor se și pötă împlini chemarea.

Incheind, fie ne permis a'i ura cu vechia salutare a străbunilor nostri: „vivat, crescat, floreat”.

Revista politică.

În cercurile magnaților din Budapesta se anunță, că casa magnaților pregătesce un nou atac contra guvernului, care va culmina în nevtarea bugetului. Acestă scire, pe care o confirmă și „M. Állam”, a provocat mare senzațiune în cercurile conducătoare din Budapesta. La început era vorba se se dea numai un vot de neîncredere guvernului, de ore ce însă prin acel vot nu se pute conta la căderea guvernului, se crede, că prin negarea votării bugetului se va ajunge la scop. Urđitorii acestui plan și motivează proiectul lor nu numai cu programul politic bisericesc al guvernului, ci mai aduc de motiv și împe-

giurarea, că cabinetul Wekerle nu dă casei magnaților importanța, ce i se cuvine.

Partidul dela 1848 în conferența ultimă a discutat și despre programul politic bisericesc al guvernului și a ajuns la conclusiunea, că Gabr. Ugron se presente în dietă propunerea, ca cestiunile pentru purtarea matriculelor și a căsătoriei civile se se ia dela ordinea dălei, pentru că aceste cestiuni nu se pot resolvi până-ce nu se regulează relațiunile între stat și biserică prin o lege specială.

Vorbirea ministrului Csáky, ținută cu ocaziunea desbaterilor bugetului de culte, a dat material de discusiune presei din Ungaria. În ea se ilustrază încât-va politica bisericescă a guvernului și se face și puțină lumină. Ministrul a început cu constatarea, că nici odiul, nici responsabilitatea nu pöte căde în această cestiune asupra guvernului. Guvernul nu a procedat în mod prvocător nici odată. Ministrul e convins, că dacă legile din 1848 despre recepțiunea și egala îndreptățire a tuturor confesiunilor ar vrea se le realizeze, această s'ar pute face numai atunci, dacă mai întâiu s'ar îngrigí statul ca de acea ce se ține de sfera agendelor statului, se dispună statul și confesiunilor se li-se lase numai afacerile ce le compet lor. Acestă s'a accentuat încă acum câțiva ani din incidentul desbaterii legii despre căsătoriile micste între ovrei și creștini. Nu e dar un lucru de tot nou acesta, precum nu e esmisul din Februaru cauza agitațiunii. Ministrul a ctit mai multe ordonanțe episcopesci, prin care preoții sunt îndrumați a procede conform legilor: a estrada preoților protestanți estrase de botez pentru copii din căsătorii micste și a procede și pe viitor astfel. Din această reese, că, pe timpul când a apărut

FOIȚA.

Două femei,

dialog dedicat reuniunii femeilor române din Reșinari de Aurelia Goga, presidenta reuniunii și cetit la petrecerea din 30 Ianuaru a. c. de către autoră și d-șora Dora Dancăș, vice-presidenta reuniunii.

Margareta. Bună ziua, dragă Mario, iubita mea prietină, cât me bucur întâlnindu-te după un timp atât de îndelungat! Dar stăi puțin se te privesc mai de aproape, nu te-ai schimbat mult, dar totuși din fată gingașe ai devenit o femeie sdravănă și după cum mi s'a spus și o economă bună.

Maria. Sărut mâna, dămnă dragă, ce bunăte că ve mai aduceți aminte de mine și veniți a me căuta la casa mea... dar me rog poftesce și seđi. Sunt atât de veselă, că ve pöt érá vedea, încât abia sciu cu ce se încep, abia sciu ce se vorbesc.

Margareta. Numai nu fi streină față de mine, Mario dragă, sunt tot eu prietina ta Margareta, care înainte cu 8 ani îți împărtaşiam tôte. Îți aduci aminte, când îmi pređiceai, că voiu deveni o dămnă mare, întocmai ca cea din povestea cu péna de aur,

pe care de multe ori o cetiam la olaltă. Proccia ta nu s'a împlinit întocmai, căci eu sunt acum de doi ani soția unui proprietar, nu cu bani așa mulți ca în povestea noastră, dar fericită.

Maria. Cât me bucur că te ved dămnă dragă, d-ta nu te-ai schimbat de loc, esti tot inima cea bună de mai nainte; întocmai ca atunci când mână în mână ne preambulăm împreună, și d-ta fata marelui proprietar nu me desprețuiu pe mine, deși eram numai fata unui econom, care nu avea alta a-ți da decât o inimă plină de dragoste.

Margareta. O Mario! Ce dăle fericite îmi amintesci! Atunci trăia tata, bunul meu tată. Am venit acum se i caut mormântul, și se i mulțămesc după cum fac în tötă ziua pentru tot binele ce mi l'a făcut până a fost în viață, să cercetez pe fratele meu, și se te ved și pe tine, Mario dragă.

Maria. Margareta!... o értă-me dămnă, értă-mi îndrăsnéla, me gândeam la trecut, la copilărie, veđi că me zăpăcesc de tot, uit cu cine vorbesc. Bună, cum esti, értă-me și nu te supăra.

Margareta. Nu m'ai supărat cu nimic Mario, fii liniscită, sunt tot eu vechea ta prietină, eu care iubesc femeia din popor întocmai ca și pe dama de salon, și dacă e

vrednică mai mult o prefer aceleia. Nu caut eu numai la haine scumpe, la ranguri și averi, pentru că acele acoper adeseori inimi negre și suflete mici. Eu caut la vrednicie, și sciu că tu esci una din cele mai vrednice femei ale acestei comune. De aceea nu te sfii dragă Mario, vorbește așa ca și atunci, când nu cunosceam altă plăcere decât a ne preumbla împreună, legând buchete mari de flori.

Maria. O ce bine îmi aduc aminte de acele dăle frumoșe, dar atunci eram copile, acum însă este altceva, d-ta esci soția unui mare proprietariu, eu soția unui econom dela sate, și este mare bunăvoință din partea d-tale, că m'ai cercetat, și-ți mai aduci aminte de copilăria noastră fericită.

Margareta. Adevărat fericită! Dar spune-mi Mario cum trăiți voi femeile fruntașe de aici? Între femeile fruntașe înțeleg pe dămnăle noastre, și pe voi femeile fruntașilor economi, cari apröpe tôte ați învêțat și carte. Conveniți voi la olaltă?

Maria. Câte odată din întemplantare, dar altfelu dămnăle noastre ne sunt aproape tôte streine. Soția dlui proprietariu, a fratelui d-tale fiind de curând aici, abia ne cunöște, doctorița o femeie bună nu ne cunöște de ajuns limba și obiceiurile, apoi celelalte dămnă ne sunt tocmai prietene.

Margareta. Și pentru ce, ce e cauza de nu ve ved bine?

Maria. Ele nu ved réu, însă de noi se feresc și la olaltă încă nu convin. De noi e vorba că se feresc pentru-că sciu mai multă carte decât noi. Așa dăce cel puțin preutésa noastră, care după cum veți fi auidit e fata economului Ilie Cordean din Țințari, care a fost câțva timp la scólă streină și de atunci dăce, că nu se mai pöte înțelege cu noi, căci după cum dăce d-neaei, suntem femei pröste.

Margareta. Ce vanitate! urăsc, desprețuesc poporul, opinea română, talpa țerei! se feresc de femeile din popor, cari singure au păstrat portul frumos național moștenit dela străbunii nostri! și în mare parte al lor e meritul, că ne au mântuit limba noastră dulce, datinile și moravurile străbune de perire. O Dămnă, cât de greu păcătuesc!

Maria. Se nu te superi dămnă dragă, dacă nu le înțeleg tôte bine; pentru-ce greșesc dămnăle noastre, fiind-că nu umblă cu noi? D-lor sunt femeile învêțate și vor scii bine ce au se facă. Apoi nouă nici un réu nu ne fac.

Margareta. Sunt numai de câteva dăle aici și așa nu pot cunöște pe deplin cauza înstrăinării, ce spui tu că este între fruntașele noastre de aici. Dacă însă e adevărat că

esmisul din Februarie nu a existat nici o dogmă, care ar fi fost vătămată. Dela un ministru însă se nu se pretindea ca în lucruri dogmatice să aibă mai multă prevedere decât arhiepiscopii, episcopii și preoții.

Densul afirmă, că dacă agitațiunea nu încetăză, guvernul, va introduce purtarea generală a matriculelor de stat. Statul are drept a impune chiar și confesiunilor purtarea matriculelor de stat. În toate stadiile a urmărit scopul de a lucra în mod calmant. Când s'a pretins revocarea legii din 1868, guvernul a declarat, că acesta e posibil, dacă dreptul matrimonial va fi edificat pe temeiul egalei îndreptățiri a tuturor confesiunilor. Dacă guvernul nu voesce să renunțe la tot trecutul, la toate aquisițiunile, ar pute concedea desființarea legii din 1868 numai atunci, când în locul acelei legi se va introduce dreptul matrimonial unitar de stat, judicatură unitară de stat în afaceri matrimoniale și căsătoria civilă generală obligatorie. Introducerea căsătoriei civile e o necesitate neînălăturabilă, ăr guvernul nu intenționează nici o slăbire a legăturii conjugale și subminarea temeliei vieții conjugale, ori apoi profanarea căsătoriei. Situația actuală e deplorabilă. Guvernul nu voesce să vatem dogmele. Înaintea lui a stat alternativa sau de a se pleca înaintea vederilor unei singure confesiuni sau a rezolva cestiunea în modul proiectat. Cine este pătruns de conștiința dorinței implinite, nu pôte urma altă procedură. Ori cât de mult îi va fi atacată persoana, ministrul este convins, că în cele din urmă libertatea și dreptatea vor triumfa în mod strălucit.

Fundațiunea Ioan Popescu.

Mercurea viitoare, în 3/15 Martiu, se împlinesce anul, de când fericitul, odinioară protopresbiter, asesor consistorial și profesor seminarial Ioan Popescu și-a închinat pentru totdeauna ochii, mutându-se din cele pământesci la odihna cea vecinică, cerescă.

Din acel trist incident în momentul, când m'am reîntors dela petrecerea rămășițelor lui pământesci la odihna vecinică, am făcut un apel la fostii elevi ai reșosatului Ioan Popescu, la preoții și învățătorii noștri, pentru ridicarea unui monument, care să vestescă și generațiunilor viitoare virtuțile fericitului Ioan Popescu.

Ca servitori ai unei biserici serace în cele materiale, și ca povățuitori unui popor abia eșit din robia trupescă și sufletescă și prin urmare în cele materiale și el serac, noi preoții și învățătorii români greco-orientali nu putem ridica în memoria omenilor noștri mari monumente de bronz, metal sau din marmură scumpă; așa

unele din ele ve desprețuesc și tocmai acelea, cari ar avea datorința a se apropia de voi, atunci Mario dragă, crede-mi răul e destul de mare.

Maria. Nu dămnă, eu cred, că purtând d-nelor port strein; și vorbind adeseori și în limbă streină, nu află plăcere a conveni cu noi, cari nu scim atâtea cât d-nelor. Eu nu me supăr pe d-nelor, pentru-că e adevărat că nu avem multă învățătură, și apoi cum s'ar și potrivii hainele d-lor scilicicose cu șurjele și opincă?

Margareta. Mario! crești tu, că haina cea streină de portul nostru național, pe care unele din noi o pōrtă, ne desparte de voi bravele noastre econome? Ferit-a Dumnezeu! Întreg poporul românesc se trage din opincă. Chiar și domnii noștri cei mari, dacă nu o au purtat ei, când au fost mici, apoi au purtat o tatăl lor, și dacă nu tatăl, apoi de bună seamă moșul sau strămoșul.

Maria. Ce frumos vorbești d-ta, dămnă! cât de fericită sunt, că te pot asculta, ca în copilărie. Imi aduc aminte de atunci câte lucruri frumoase îmi istorisiai.

(Va urma.)

mi-am ăis în inima mea, de aceea am creăut, că nōue ne va sta bine, dacă vom funda din contribuiri benevole o fundațiune în amintirea bunului nostru profesor, care se pōrte numirea fundațiunea „Ioan Popescu“ cu scopul, ca din venitele ei să se dea stipendii tinerilor noștri, cari se pregătesc pentru cariera de învățătoriu.

În acest înțeles am făcut apel, la preoți și învățătorimea nōstră pănând însu-mi un modest început, și cuvântul meu, modestul meu cuvânt, imprăsciat în toate colțurile patriei nōstre prin mijlocirea diariului nostru archidiececan „Telegraful Roman“, a pētruns în inimile preoției și a învățătorimeii nōstre, în inimile bărbatilor noștri, cari au știut da însemnătate scopului urmărit de mine.

Din contribuiri benevole până acuma au încurs în fundațiunea „Ioan Popescu“ suma de 1150 fl.

Acesta este deci monumentul, pe care noi elevii lui Ioan Popescu voim să-l desvălim la 3/15 Martiu a. c. ca la aniversarea tristului eveniment dela trecerea lui din viață.

Din pietate cătră memoria răposatului la aniversarea trecerii lui din viață se va săvârși în biserica nōstră din Sibiu-Cetate un părăstas pentru odihna sufletului lui, la care prin mijlocirea onorabilei direcțiuni seminari ale, voiu invita pe elevii seminariali dându-le pildă, ca asemenea să se eternizeze memoria omenilor, cari fără interese laterale au contribuit la ridicarea bisericeii și a naționalității lor. Eșit din biserică voiu preda fundațiunea în administrațiunea Venerabilului consistoriu archidiececan, indicând în actul fundațional menițiunea și scopul ei.

Încă odată și pentru ultima-ōră înaintea predărei, mai fac un apel la învățătorimea nōstră. Va fi în interesul fundațiunei, dacă fie-care învățătoriu va întreprinde o colecță între elevii sei în favorul acestei fundațiuni. Un cruceriu dacă va da un elev, și cu atăta va pute contribui fie-care elev, și se va aduna o sumă frumșică, asigurându-se din interesele fundațiunei un stipendiu cel puțin pentru un elev din pedagogie.

Sumele, cari vor intra din colecță se mi se adreseze deocamdată tot mie. Eu le voiu cuita pe cale publică, și le voiu administra venerabilului consistoriu archidiececan.

Să ne arătăm recunoscători față cu binefăcătorii noștri, să stimăm memoria omenilor noștri mari, și să plantăm în inima junimei sēmēnța recunoștinței și a aderării cătră lucrurile ideale, nobile și frumose. Acestea făcând, ne vom arăta vrednici de bărbății nōștri cei mari, și vom fi pildă viuă următorilor noștri.

Sibiu, 26 Februarie, 1893.

Mateiu Voileanu.

Academia română.

Sesiunea de primăvară a academiei române s'a deschis Marți în 23 Februarie st. v. sub presidența d-lui Iacob Negruzzi vice-președinte, președintele, dl Ioan Ghica fiind bolnav.

Programa lucrărilor pentru sesiunea din anul acesta este următoarea.

1. Raportul secretarului general despre activitatea Academiei în 1892—93*.)
2. Alegerea comisiunei pentru examinarea lucrărilor făcute în 1892—93.
3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea compturilor pe 1892—93 și pentru formarea bugetului pe 1893—94.
4. Raportul comisiunei însărcinate cu împărțirea cărților didactice din fondul Ioan Fătu, în 1892.
5. Alegerea comisiunei însărcinate cu distribuirea cărților didactice din fondul Ioan Fătu în 1893.
6. Raportul comisiunei permanente a bibliotecii, pentru 1892—93.

*.) Publicarea acestui raport o începem în noul de față al fioiei nōstre.

7. Raportul comisiunei însărcinate cu eseminarea lucrărilor făcute în 1892—93.

8. Cestiunea ortografiei. Serierea lui „mut final.“

9. Determinarea subiectului pentru concursul Premiul Lazar de 5,000 lei pentru 1897.

10. Decisiuni pentru publicarea premiilor San-Marin și Neuschotz.

11. Discursurile de recepțiune ale d-lor membri Gr. G. Tocilescu și Sp. Haret cu răspunsurile lor (art. 25 stat. 63 reg.)

12. Raportul comisiunei financiare asupra compturilor pe 1892—93.

13. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea publicațiunilor prezentate la concursul Marelui Premiu Năsturel de 12,000 lei și al Premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei pentru 1893.

14. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea lucrărilor prezentate la concursul Premiul Lazar de 5 000 lei, asupra subiectului: Studiul vinurilor din România.

15. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicațiunilor cari se vor prezenta la concursul premiilor Năsturel-Herescu de 4,000 lei și Lazar de 5,000 lei, pentru anul 1894.

16. Alegerea comisiunei care va examina lucrările ce se vor prezenta la concursul premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei din 1894, asupra subiectului: Studiu asupra basmelor române.

17. Alegerea comisiunei care va examina lucrările ce se vor prezenta la concursul premiului Alesandru Bodescu de 1,500 lei asupra subiectului: Istoria teatrului în România.

18. Alegerea de cinci membri ai academiei, în locurile rămase vacante: doi în secțiunea literară, doi în secțiunea istorică, unul în secțiunea științifică.

19. Alegeri de membrii onorari și corespondenți.

20. Alegerea secretarilor pe 7 ani ai secțiunilor istorică și științifică. (Art. 16 stat.)

21. Formarea bugetului pentru anul 1893—94.

22. Alegerea președinților și vice-președinților secțiunilor pentru 1893—94. (Art. 15 stat.)

23. Alegerea delegațiunei pentru 1893—94. (Art. 15 statute).

24. Raportul secretarului general asupra lucrărilor sesiunei generale din 1893

Raportul secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1892—93.

Domnilor colegi!

Îndeplinindu-mi datoria de a vă prezenta la deschiderea sesiunei generale espunerea obicinuită asupra activității Academiei în anul încetat, cu durere me vād silit a începe și astă dată cu amintiri nu mai puțin triste de cât la cele din urmă câte-va sesiuni trecute.

În anii din urmă Academia a suferit grele loviri; am pierdut din mijlocul nostru unul după altul un număr însemnat de bărbăți, cari prin talentele, știința, patriotismul și meritele lor erau fala Academiei române; cari prin prezența lor între noi dedeau acestei instituțiuni respectul, prestigiul și autoritatea, ce trebuie să aibă spre a-și îndeplini înalta sa misiune.

În anul, pe care acum îl încheem Academia a pierdut pe trei din membrii ei cei mai distinși, cei mai iubiți: episcopul Melchisedec, Grigorie Cobălcescu și George Sion; ăr dintre membrii corespondenți pe Dr. Felix Bamberg.

Cu cât durerea cauzată de aceste continue mari pierderi este mai puternică în noi, cu atât mai mult ea ne îndemnă la o mai strinsă unire, la o mai încordată activitate spre a micșora, pe cât se pōte, urmările acestor crude loviri ale morții nemiloșe.

Cunosceti cu toții meritele mari și variate ale regretaților noștri colegi, pe cari astăzi nu-i mai putem saluta în mijlocul nostru ca la sesiunea generală a anului trecut. Le voiu aminti deci numai în câte-va cuvinte:

Episcopul Melchisedec s'a strămutat dintre cei vii la 16 Maiu 1892.

El a fost unul dintre cei mai învățați prelați din întreaga istorie bisericescă a nēmului nostru. O jumătate de secol aprōpe, începând dela 1843, el a lucrat spre a răspândi lumina culturii și a științei în cler și în națiune, atât ca profesor la Socola și la Huși, cât și ca părinte sufletesc și ca scriitoriu. El a luat o însemnată parte activă la luptele pentru unire în anii 1857 și 1858; a fost episcop al Hușilor, al Dunărei de jos, la Ismail și apoi la Galați, ăr dela 1879 el a păstorit eparhia Romanului.

Scrierile sale „Cronica Hușilor“ (1869), „Lipovenismul“ (1871), „Cronica Romanului“ (1874, 1875), precum și o mulțime de altele mai puțin voluminoșe, i-au câștigat o pozițiune între cei mai de frunte ai noștri învățați și scriitori. La 1870 Academia l'a chemat să ocupe în sinul ei locul, la care îi dau dreptul meritele învățătorei sale vaste și a activității sale neobosite.

Prin testamentul său, ilustrul prelat a dat o nouă dovadă de iubirea și interesul ce nutria pentru Academia română, lăsându-i întrégă biblioteca sa

Grigorie Cobălcescu, încetat din viață la 21 Maiu, 4 zile după Episcopul Melchisedec, a fost unul din cei mai de frunte naturaliști români. Singura preocupățiune a vieții sale a fost știința, anume științele naturale și în special geologia, pe care o iubia și o studia cu o pasiune cum rar se întâlnește. El a cutreerat mulți ani de-a rândul munții, văile și câmpiile țerei pentru cercetările sale geologice. Rōdele acestor cercetări se arătau mai ales în cursurile sale dela universitatea din Iași și în alte lecțiuni, pe cari le făcea. Diferite studii și note geologice publicate de el în revistele speciale din străinătate i au câștigat un nume stimat în știință.

Cobălcescu a publicat, în viață fiind, o singură lucrare de întindere mai însemnată, anume „Studiu geologic și paleontologic asupra unor tărēmuri terțiare din unele părți ale României“ (1883). Știința și Academia l'au pierdut tocmai când începuse a pregăti publicarea unor lucrări mari din bogatele materiale științifice adunate de densul cu atăta zel și iubire, timp de un lung șir de ani.

George Sion, dela 1868, când a fost ales membru al Academiei, și până la cele din urmă zile ale vieții, a luat parte cu cel mai statornic interes la viața acestei instituțiuni. În anii 1876 până 1878 el a condus lucrările cancelariei ca secretariu general.

Sion a făcut parte din generațiunea eroică și fericită, care a dus cu succes strălucit lupta pentru înălțarea națiunei atât în situațiunea politică cât și în cultură. El a făcut parte din pleiada scriitorilor, în fruntea cărora strălucia Alecsandri, și cari timp de o jumătate de secol s'au inspirat de aspirațiunile națiunei, cu cântat gloriele nēmului nostru, și au luminat și întărit sufletele, au înălțat inimile prin scrierile lor.

La 1 Octobrie Sion și-a încheiat viața, din care cea mai însemnată parte a fost dată activității literare. Poesii patriotice, fabule, compuneri dramatice, traduceri în versuri de scriitorii clasici ai poesiei dramatice franceze, traducerea din limba greacă a scrierilor istorice despre români, și alte multe scrieri mai mari și mai mici, originale sau traduceri, au fost rodul neadormitei sale activități literare.

Felix Bamberg și-a făcut de timpuriu un nume prin scrierea sa asupra revoluțiunei franceze din 1848, alcătuite după acte autentice și convorbiri cu bărbății, cari au luat parte la acest însemnat eveniment istoric. Acest renume și l'a mărit prin două scrieri, cari tractează despre transformarea orientului european făcută prin tractatul de Paris din 1856, care atinge direct totă istoria modernă a României. În-

tr'un volum de șese sute pagini, care conține istoria orientului european de la tratatul de Paris până la tratatul de Berlin. regatul nostru ocupă un loc de onoare. A patra parte a acestui volum vorbește despre noi și conține istoria relațiilor principatelor române cu țara otomană și cu Rusia, istoria mișcării din 1848 în România și a rezultatelor debândite pentru ea prin tratatul de Paris, caracteristica domniei lui Cuza-Vodă și relațiunea evenimentelor, cari s'au succedat până la izbucnirea războiului din 1876, acțiunea română-rușă dinaintea Plevnei și așezământul făcut de tratatul din Berlin din 1878. Dela Colson, Neigebaur și Ubcini nici un scriitoriu străin nu a tratat cu cunoștință mai amănunțită și cu mai multă căldură afacerile românești de cât Bamberg. Espunerea lui e superioară printr'un imens material documental, pe care se spriginesc printr'o experiență dobândită într'o activitate politică de patru-deci de ani, și printr'un talent, care i-a asigurat o pozițiune din cele mai marcante printre istoricii timpurilor moderne.

Academia a fost reprezentată prin delegațiuni de membrii la tristele ceremonii ale înmormântării celor trei regretați colegi decedați în țară.

O reprezentare de aceeași natură a făcut Academia, prin însărcinarea dată d-lui N. Ionescu, la înmormântarea marelui cetățean Dumitru Brătianu, care nu a fost membru al Academiei, dar a fost ministru al instrucțiunii publice la 1867 și în această calitate a presidiat ședința de inaugurare a Academiei și a patronat constituirea și începutul activității sale. În amintirea acestor fapte Academia s'a creșut datore a dăce cuvântul său de recunoștință către memoria patriotului ilustru.

Academia a participat în anul trecut la serbarea unui eveniment pe atât de îmbucurătoriu pe cât este de rar. Venerabilul nostru coleg, G. Barițiu, privat de întreg nămul românesc cu cea mai înaltă venerațiune pentru munca sa neobosită de șase decenii în luminarea și înălțarea națiunii, a împlinit, la 12 Maiu trecut, 80 de ani ai vieții sale. Academia, care a fost fericită a număra de la a ei înființare pe dl Barițiu între membrii săi, a luat parte la serbarea, care s'a făcut cu această ocaziune la Sibiu. Colegii noștri d-nii V. A. Urechia, Gr. Ștefănescu, Gr. G. Tocilescu, P. Poni și I. Vulcan au reprezentat Academia, înmânând Nestorului scriitorilor români o adresă de felicitare a Academiei.

Ascultând relațiunea d-lor colegi V. A. Urechia și Gr. Tocilescu despre serbarea dela Sibiu, precum și scrisoarea de mulțămire a d-lui G. Barițiu Academia — în ședința dela 29 Maiu — a decis a publica într'un volum o culegere din scrierile cele mai caracteristice eșite din condeiul d-lui Barițiu în decursul lungii sale activități literare și politice, începând dela 1838. Cu alegerea și coordonarea scrierilor, cari vor forma această publicațiune, s'a însărcinat o comisiune compusă din d-nii Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Nic. Densușianu.

(Va urma.)

Noutăți.

Episcopul Clement din Tirnova. Scirile din Sofia anunță, că regimul bulgar e hotărât a destitui pe episcopul Clement din Tirnova și a pune afacerile dieceșei în alte mâni. Causa destituirii este, că Clemente se afirmă mare ruso-fil și din alipirea sa la Rusia nu face nici un secret. Pentru ca guvernul să nu se amestece însă direct în afacerea de destituire, se vor încrede mai întâi lucrurile unei comisiuni investigătoare compusă din preoți și laici. Vestea, că va fi hotărât destituit, se dăce, că nu a alterat de loc pe episcop, din contră el afirmă, că este cu conștiința împăcată și că Bulgaria va pute prospera numai în amicitie cu Rusia.

Clement are o cultură înaltă. El a fost la 1848 ministru-president și de culte. Sub dânsul s'au făcut cele mai liberale alegeri în Bulgaria. A administrat pe lângă diecesa sa, diecesa de Sofia și îndeplinia funcțiunea de esarch. Dânsul i-a spus și principelui de Battemberg, contra căruia conspirase, că Dumnegeu îi ajută numai dacă se are bine cu țarul. Contra lui Stambuloff și a actualului principe lucră pe față. Dânsul e de o înfățișare frumoasă, robust, a studiat mult timp în Francia, e bun orator și a devenit de tot popular mai cu seamă prin drama sa scrisă în limba bulgară „Ivanko“.

* * *

Tunete și fulgere. Cât de mare și înfrorător e fenomenul când în timpul verei, după un zădăv înădușitoriu, vântul poartă cu furie norii cei groși și fulgerile încrucișează cerul, sbiciuind în toate părțile. Cu atât mai mare e el în timpul ernei, mai vârtos pe la noi, unde astfel de fenomene abia se repetă din când în când. Miercuri cât a fost ziua, un vânt furios sdrănuia norii cerului, alungându-i și aducând alții, supunând temperatura unei continue schimbări. Pe la 9³⁰ ore seara fulgerile încep a brăzda cerul și în urma lor tunetele asurzitoare vesteau minunea naturii: Fulgerile se succedau necontenit cu o tărie orbitoare de lumină, tunetele și trăsnetele le urmau, erau jos căde zăpada în abundență. Fenomenul a durat 3/4 de oră. Tempesta s'a vârsat cu toată puterea asupra Sibiului. Un trăsnet a căzut la casarma de artilerie, atras de un parafulger; altul atras de turnul înalt al cetății din loc a provocat un feeric moment. Globul turnului a fost cuprins de o flăcără albăstruie ca un snop, care a durat mai multe secunde. În urma acestui trăsnet soneriile electrice dela casa magistralului au început a bate, tot așa s'a întâmplat și în alte localități unde se aflau soneriile în legătură. Conductul telefonice și alte aparate, care stau în serviciul electricității s'au dovedit în ziua următoare neaptele de a mai funcționa. În comuna din apropiere Cristian a lovit trăsnetul turnul bisericii săsești. Omenii venau să prorocască multe în urma acestui fenomen, unii spun, că e un memento pentru a nu se introduce căsătoria civilă, alții legă alte, dar calendarul cel bătrân spune așa: Dacă în luna lui Faure se vor vedea semne de fulgere și se vor auzi tunete, se vor face în anul acela multe bucate, va fi un an bogat; se va întâmpla însă și un război mare.

Premisele sunt date, încât pentru consecuențe nu putem lua garanță!

* * *

Manevre. Manevrelor mari de toamnă ale armatei austro-ungare se vor ține în împrejurimea localității Steinamanger la începutul lunii lui Septembrie. La aceste manevre, la cari vor opera două corpuri de armată vor lua parte monarhul nostru, mareșalul arhiduce Albrecht, arhiducei Reiner și Wilhelm. După cum se anunță va lua parte și împăratul Germaniei, și pentru acest scop va sosi la Viena în zilele prime ale lunii lui Septembrie. Mareșalul arhiduce Albrecht a vizitat încă în anul trecut terenul de manevre.

* * *

Dividenda băncii naționale din Bucuresci. După raportul consiliului de administrațiune al băncii naționale, câștigul brut al institutului pentru anul 1892 este de 4,017,170 lei, 70 bani, dintre cari cheltueli 934,584 lei, așa încât câștigul curat este de 3,082,586 lei 76 bani. Dividenda pentru fie-care acțiune, în valoare nominală de 500 lei, pentru anul 1892 este de 86 lei 70 bani.

* * *

† **H. A. Taine.** Hippolyte Adolphe Taine a încetat din viață Sâmbătă la Paris. Taine se născu la 21 Aprilie 1828 la Vouziers în Ardennes. În anul 1854, la vârsta de 26 de ani, dobândi deja un premiu academic cu un studiu asupra lui Tit Liviu. După publicarea mai multor opere importante, a dobândit în anul 1864 o catedră de istoria artei și de estetică la școala de belle-arte din Paris. În același an și-a publicat importanta scriere: „Istoria literaturii engleze“, pentru care autorul s'a vădut încurcat în acușările de ateism și care, prezentată la concursul Academiei franceze, au fost respinsă din cauza doctrinelor. Opere tot atât de cunoscute ale lui Taine mai sunt: „Filosofia artei“ (1865), „Filosofia artei în Italia“

(1866), „Idealul în artă“ (1867), „Filosofia artei în țările de jos“ (1868), „Despre inteligență“ (1870), etc. etc. Opera capitală a lui Taine, în cei din urmă ani ai vieții sale, a fost marele studiu istoric și politic, care poartă titlul general „Originea Francei contemporane“, operă atât de admirată și de discutată, pe care autorul o lasă necompletă.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiu, în 23 Februarie, 1893.

Onorate d-le redactor! Duminecă în 14/26 Februarie c. și-a ținut sinodul protopresbiterial gr. or. din tract. Sibiului ședința sa anuală în sala cea mare a seminarului Andreian. După invocarea spiritului sânt s'evârșit în biserică gr. or. din Sibiu-cetate, președintele sinodului, P. O. D. protopresbiter, Ioan Papiu, în elocutiune sau cuvânt de deschidere, sulevând importanța acestei corporațiuni bisericești, constată, că sub împregiurările actuale atât de vitrege, noi românii, scoși și strimțorați de pe toate terenele vieții publice, numai într'o singură fortăreță și adevărată în sânta noastră biserică ne mai putem afla scutul și adăpostul dorit, ne mai putem apăra credința și naționalitatea noastră, aceste clenodii scumpe, pentru a le lăsa de moștenire și urmașilor noștri. Indicând apoi problema acestei corporațiuni, insistă cu toată hotărârea, ca fie-care — atât ca membru al parohiei, cât și al protopresbiteratului, — să și împlinescă datorința, contribuind la ridicarea școlilor din acest protopresbiterat și la conservarea moralității și a bunelor moravuri în popor.

Din voluminosul raport al dlui protopresbiter, în care se reoglindează atât activitatea oficiului protopresbiterial, cât și a organelor sale subalterne rezultă, că în decursul anului 1892 înțreaga administrare și preste tot mișcarea în viața noastră bisericească, a fost conform împregiurărilor, pe deplin corespunzătoare. Din raportul comitetului protopresbiterial asemenea se vede, că funcționarea acestuia a fost în anul expirat normală și că toate conclusele sinodului au fost executate. Sinodul ia aceste rapoarte spre sciință manifestându-și atât dlui protopresbiter, cât și președintelui comitetului protopresbiterial, P. O. D. Parteniu Cosma, sentimentele sale de mulțămire pentru activitatea dezvoltată în anul expirat.

Nu voi intra în amănuntele acestor rapoarte, cu toate că atât datele statistice cât și enunțările sulevate în ele pot fi de un interes oarecare pentru fie-care credincios al bisericii noastre. Me voiu mărgini de astădată a atinge numai trei puncte mai însemnate de un interes mai general, și cari au fost luate în desbaterea specială a acestor rapoarte.

În cestiunea dotațiunii protopresbiterilor s'a adus concludul, ca să se înainteze Preaonoratului consistoriu arhidieceșan o nouă reprezentațiune, în care să se accentueze, că sinodul protopresbiterial nu consideră reprezentațiunea sa din anul trecut de resolută prin rezoluțiunea consistorială adusă în ședință plenară, carea — se vede — că are în vedere numai pe acest protopresbiterat, pentru-că sinodul n'a cerut numai regularea dotațiunii protopresbiteriale din acest tract, ci mijlocirea la congresul național-bisericesc a regulării dotațiunii protopresbiteriale din întreaga metropolie. Deci rōgă de nou pe Preaonoratul Consistoriu arhidieceșan ca studiind afacerea, să o înainteze la Consistoriul metropolitan ca rugarea, ca acela să pregătească un proiect de regulament pentru procima sesiune congresuală.

Cu privire la cestiunea înființării unei școli centrale în Sibiu-cetate pentru toate trei parohiile din Sibiu, se decide, că rezolvirea acestei afaceri se ține în evidență și pe viitoriu până

la instituirea corporațiunilor indicate în §. 28 din Stat. org. Aflu de lipsă a accentua aci, că toate trei parohiile, la inițiativa P. O. D. Parteniu Cosma ca președinte al comitetului parohial din Sibiu-cetate, au primit o permanentă dotațiune anuală de câte 300 fl. și că comitetele acestor parohii în ședința ținută la 21 Februarie c. st. v. sub presiul dlui protopop Ioan Papiu, s'au și declarat solidar pentru punerea în lucrare a acestei idei. Remâne acum ca respectivele sinode parohiale să și aleagă comitetul și episcopie școlară normate în §. 28. din Statutul organic.

În ce privește urcarea salariilor învățătoresci la minimul de 300 fl. minim provădut și pretins pentru toți învățătorii din țară prin un proiect de lege al guvernului, sinodul la propunerea dlui Parteniu Cosma aduce concludul: Comitetul protopresbiterial este însărcinat să studieze cu posibilă grăbire această cestiune importantă și urgentă, ér la procimul sinod ordinar său chiar estra-ordinar se facă propuneri meritorice în privința acesteia.

Brad, 18 Februarie, 1893.

Onorată redacțiune! În numărul 4 al „Telegrafului Român“ din a. c. corespondentul subsemnat prin „Neinteresatul“, din ansa alegerilor municipale, îndeplinite pentru ciclul, ce s'începe cu anul 1893, polemizând cu „Porsena“ din incidentul reflecșiunilor, pe care le-a făcut acesta în nr. 137 asupra afirmațiunilor corespondentului „Max“. apărute în numărul 131 din 1892 al „T. R.“ tot în materia alegerii din cestiune, — se ocupă și cu persoana mea. Fiind că cele dăse despre mine privesc deoparte atitudinea mea la alegerile, despre care e vorba și abilitatea în conducerea afacerilor publice, la care — aptitudine — s'el face alusiune și din partea onoratei redacțiuni în nota a două dela sfârșitul corespondenței lui Porsena, ér de altă parte să refer la atacuri personale în contra mea, în răspunsul meu voi urma același rind.

În general impresiunea, ce o face corespondența nu s'pote califica decât de un rezultat al rancōrei, de product al invidiei. Un singur motiv este de ajuns pentru a constata această caracterizare. Etal: Corespondentul persiflăză pe alegătorii din cercul Băiței, pentru că din 10 membrii au ales nouă români și unul strein, pe pretorele cercual, și în același timp prin cuvintele „s'pote că bine a făcut V. D.“ — înțelegându-me pe mine — „că n'a stat de vorbă cu protopretorele“, dubitează dacă am făcut sau nu bine, că n'am stat de vorbă cu pretorele suprem, carele avea induși în lista sa 4 străini, între cari s'afă și dlui, ca astfel să se aleagă 4.

Dacă se mai cere și al doilea motiv îl las să urmeze și acela: Corespondentele dăce imediat „dacă lista dlui V. D. a cădut nu i-o a imputat nime, cu atât mai vârtos, că chiar ce-i ce își întind mâna în blid cu dânsul nu s'au arătat, când a fost s'el dea votul, ci și-au vădut de ale lor trebșore“.

Ținuta mea dar n'a fost de așa, ca să mi s'el facă imputare, pentru că n'a reeșit lista românească și totuși mi se atacă onestitatea, că mănâncă dintr'un blid cu alții, cari își vâd de trebșore.

Ce denaturare a noțiunii „neinteresat“ Ce consecință logică! În adevăr: „O sancta simplicitas! Sentință, pe carea corespondentul scie să o pună numai în răvașul altora.

Pe scurt amintesc adevăratele cauze, din cari a cădut lista noastră din cercul Bradului. Acele sunt: Alegerea n'a fost publicată, cel puțin eu n'am avut scire despre această și dacă nu umbla pretor-le suprem cu imbiaciuni de înțelegere, nici că se puteau face ore care pregătiri; a fost cădut în acele zile zăpadă cum nu s'a mai pomenit nici de cei mai bătrâni ómeni, cari s'afă în viață, astfel în scurtul interval de 3—4 zile, pre lângă comunicațiunea închisă cu locurile mai depărtate de centru, numai alegătorii din cercul notarial al Bradului au putut fi așajați. Mai departe omul, carele în toamna anului 1892 avea pretensiunea de a fi candidatul românilor la postul de pri-

mar a schimbat biletele noastre de votare, și în fine bărbaii de încredere, pe timpul prânzului, s'au depărtat aproape două ore, să înțeleagă că votarea în acest interval a fost întreruptă, dar cu toate acestea nu trebuia să se depărteze, căci o scim din pășani, că nu e bine să se urmeze așa în afacerile electorale. „Sapientii sat.

În cât privește a doua parte a răspunsului meu, adică interesul pentru cauzele române și abilitatea în conducerea altora, observ, că eu nu m'am octroat nici când de conducător și dacă, la deosebite ocazii do organizare, am fost ales, declar, că atâtă, cât se poate cere dela un om, am făcut și ori și când sum gata a da sama judecatorului celui mai înalt, precum și judecătorilor lumesci, că n'am fost indolent, am lucrat și jertfit pentru cauzele noastre, desconsiderând până chiar și datorințele mele morale, ca părinte de familie. Cele ce le am făcut nu le voi enumera aci în deosebi, acesta nici nu cade în cadrul unui răspuns provocat prin incidentul, carele m'a îndemnat să scriu, ajunge a să sci la acest loc, cumcă rezultatele nu pot fi vestejite prin unele fraze și preteceste, trase ca de pâr. Am lucrat cu onestitate și din răspuneri și n'am așteptat, ca cineva să me laude. Mi ajunge mângâierea sufletului, că mi-am făcut datoria. Din cauza mea, lucrurile publice, mulțămîta ceriului, până în presinte nu numai că n'au surferit detrimente, ci au apucat înainte.

Prin acesta însă nu voiesc să dic, că me, leg de conducere, din contră m'aș bucura, dacă încrederea publică mi-ar mai ușora multele sarcini, cari apasă pe umerii mei, prin aceea, că va căuta să se împartă povara sarcinilor publice și nu va concentra toate ramurile vieții publice sub conducerea unui singur om.

Acum vin la punctul din urmă al răspunsului, la atacurile personale.

Correspondentul se folosește în mod nesfîit de apostrofări la adresa mea, dicend: „Chiar cei ce-și întind mîna în blid cu densul nu s'au arătat, când a fost să și deo tul“ și în alt loc: „toți cei din giurul olei cu carnea“.

Aceste compilațiuni, de termeni din lexiconul miserilor politice, pe cari alte națiuni mai înaintate de mult, i-au eliminat, aplicați la adresa unui protopresbiter par a avea, la aparință, gravitate prin publicarea lor într'un diar.

Demnitatea protopresbiterală, în virtutea instituțiilor noastre eclesiastice, este de o atare valoare, încât trebuie respectată, ba chiar apărată, ca aceea să nu devină obiectul persiflațiilor într'un organ de publicitate.

Cu acés'a nu va să dică că cei culpabili pentru neîndeplinirea datorințelor să nu fie pedepsiți și cei din fruntea atacerilor noastre publice criticați, însă toate să se facă în mod obiectiv.

Nu de mult, în nr. 67 al „Tel. Rom.“ din anul 1892 mi s'a mai dat ocaziunea neașteptată de a arăta modul copilăresc a corespondentului „N. I.“ cum tractează el cestiunile de caracter public și să îndrum la observarea bunei cuviințe pentru atitudinea lui, nepotrivită față cu persoana mea.

Mi s'a făcut — și pare-mi-să judecând după analogia terminilor, — de același corespondent în „Tribuna“ din anul trecut acusa, că am fost corupt cu bani la alegerea de deputat dietal și după ce, în urma răspunsului, ce l'am dat, s'a mai insistat asupra afirmațiunii nedrepte și condamnable, am fost necesitat a intenta proces de calumnie și vătămare de onoare, din care considerându-mi nevinovăția, am convingerea că voi eși curat.

În urma acestor stări do lucruri, fără de a avea intențiunea de a mă gera de dascăl al publicisticii noastre, mi esprim o datorință ferbinte a inimei, că preste tot si cu

deosebire în situațiunea grea ce ni s'a creat în timpul din urmă, carea acum s'a mai agravat cu proiectele de legi bisericesci dela ordinea țilei, să se dea la o parte personalitățile, ca astfel să se facă din publicistică o școală pentru adevărata educațiune politică.

Vasiliu Damian,
protopresbiter

Cronică.

(Statul și biserica. — Omnipotența statului și teocrația. — Misera stare a clerului francez înainte de revoluțiune. — Secularizarea averilor bisericesci. — Suveranitatea și independența statului și a bisericii. — Taina căsătoriei. — Pacea între biserică și stat.) (Încheiere.)

Averile colosali ale prelaților francezi au reprezentat un capital imobil de 30 de miliarde livre sau franci cu un venit anual de 1248 milioane livre. Prelații pelângă ca subvenționau statul pe fie-care an cu un ajutoriu dela 5 până la 10—15 milioane livre, anotau precum am dîs, în abundență, ér bieții parochi dela sate erau sêraci sleiți și exploatați, ca însuși poporul.

O cauză puternică a marei revoluțiuni franceze a fost starea miserabilă și sêrăcia clerului de jos; fiindcă nici regele, nici prelații, nici ministrii nu căutau să-i vină într'ajutoriu.

Enciclopediștii, și ei sêraci cei mai mulți, pregăteau spiritele pentru o revoltă generală în contra asupritorilor civili și clericali.

În anul 1789 în 12 Octombrie, adunarea națională franceză s'a ocupat în fine și cu secularizarea averilor bisericesci. Talleyrand și Mirabeau au propus:

1. Că averile bisericesci sunt proprietatea națiunei. 2. Că parochii vor primi din cassa statului o lăfă anuală minimă de 1200 livre. — Desbaterile s'au continuat până în 2 Novembre pro et contra. — În urmă s'a primit amandamentul lui Mirabeau: „Averile clericali se pun la dispoziția națiunei“ cu 568 voturi contra 346.

Lefile preoților s'au stabilit definitiv astfel:

Episcopul din Paris 50,000 livre, episcopii din alte orașe 20,000 și 12,000 livre la an. Vicarii; 6000, 4000 și 3000 livre. Parochii 6000, 4000, 3000, 2400 livre în orașe. Ear parochii din opide și dela sate 2000, 1800, 1500, 1200 livre sau franci. Cassa statului a solvit lăfă acêsta în fie-care pătrariu de an, pe trei luni înainte. („Du traitement des ministres dela religion“) Călugării au primit la an lăfă de 700, 800, 1000 livre.

Napoleon Bonaparte, după revoluțiune ajungend împărat, într'un concordat legat cu papa din Roma, a decretat lăfă pentru arhiepiscopi 15,000 franci, pentru episcopi 10,000 franci, pentru parochi prima-clasă 1500, pentru parochi de a doua clasă 1000 franci la an.

Radicalii de astăzi din parlamentul din Paris, fiind atești și liber cugetători, — adică nebuni, — pretind chiar stergerea bugetului cultelor, și de altmintre foarte modest.

Am vedut dar începend dela evul vechiu, prin evul de mijloc și până în evul nou, că biserica uneori premergea și domina asupra statului. Am vedut apoi, că statul a supus cu totul biserica și pe servitorii altariului mai vîrtos din cauza împărăchierilor din biserică.

Nu este bună nici teocrația, dar omnipotența statului e și mai rea. Bi-

serica în sfera ei de activitate este liberă și suverană, tot așa statul în sfera lui de activitate este liber și suveran. Biserica și statul în sferele lor deosebite de activitate însă urmăresc același scop, cea dintâiu fericirea credincioșilor aici și în cealaltă lume, cea a doua fericirea cetățenilor aici pe pămînt.

Pofta de tiranie, amestecul îndreptățit a unei părți în celeialalte a contribuit în trecut la conflictele dintre biserică și stat. Biserica trebuie să ajute din a sa parte scopul moral și just al statului. Iar statul trebuie să dea ajutoriuul seu cuvenit bisericii în ajungerea scopurilor sale înalte morali. Unul fără altul nu pot trăi. Biserica nu poate vieți numai într'un stat bineorganizat. Iar statul fără biserică ar căde în păgânism; ar adora viței de aur și argint; și ar cădea în tiranie și despotism, ceea ce ar produce revoltă generală. Atât statul cât și biserica trebuie în purtarea lor să fie corecți, precisi, conșcii de dreptu și chemarea lor. Așa se pot încungiura conflictele.

Căsătoria, ca basă a familiei și a statului, este bine când e legată prin darul din ceriu. Taina căsătoriei dă basă morală familiei, societății și statului. O simplă căsătorie civilă este mai mult o legătură de profit lumesc de astăzi până mâne, după placul și capriiul celor împreună legați. Taină este căsătoria cu privire nu numai la bărbat și femeie, ci mai vîrtos pentru solida crescere și dezvoltare a copiilor, ce nu poate suferi strămutare din considerațiuni de apoi!

Guizot în cartea sa, „L'église et les sociétés chrétiennes“ 1861. cap. XIX. 146., recunoște atât suveranitatea și libertatea statului, cât și suveranitatea și libertatea bisericii, cari

nu sunt isolate de oaltă ci sunt pu teri coordonate, chimate a lucra împreuna! Dante, scrie despre pacea dintre biserică și stat: „Quia cum Regnum Sacerdotium inter se conveniunt, bene regitur mundus, foret et fructificat Ecclesia. Cum vero inter se discordant, non tantum parvae res non crescunt sed etiam magnae res miserabiliter dilabuntur!“

Puterea bisericii este de sus, dela Dumnezeu, ér puterea statului numai într'u atăta este de sus, încât biserica unge și sfințește pe capul statului, pe împărați și regi, cari în cele ale credinței sunt supuși bisericii. Sf. Ioan gură de aur dîce „că puterea bisericii este cu atăt mai sublimă ca a statului, cu cât ceriul este mai sublim ca pămîntul!“

Când însă conflictul asupra bisericii este forțat de guvernării civili atunci trebuie să ascultăm mai bine de biserică și Dumnezeu, decât de ômeni.

Când dară aud plîngerile clerului român dela sate, că este sêrac, desconsiderat și apăsător, îmi vine în minte sôrtea miserabilă a clerului francez de jos înainte de revoluțiune. Statul are chiămarea să se ingrigescă, ca cu toții să putem trăi. Atunci nu vor fi plîngeri, nu vor fi memorande nici pronunțamente. Dar statul ađi grigescce numai de militari, civili și clericii să trăescă și ei dacă pot. Apoi guvernării noastre ne imbie numai cu „limba magiară“. Ore cu ea mai ușor vom trăi? Timpuri abnorme am ajuns.

—d—

Bursa de Viena și Pesta.

Di 8 Martiu 1893.

	Viena	B.-Pesta.
Galbeni împărătesci	5.71	5.68
Napoleon-d'ori	9.62 1/2	9.62
Mărci 100 imp germune	59.25	59.20
Londra 10 Livers sterlingi	121.15	121.10

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50

bessere Qualitäten — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert. Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

„Hunedóra“ însoțire de anticipațiune și credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanți ai însoțirii de anticipațiune și credit „Hunedóra,“ se invită în vîrtutea §§-lor 23 și 24 ai statutelor la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Deva, Joi la 23 Martiu 1893. st. n. la 3 ore d. a., în localul însoțirii.

Obiectele puse la ordinea țilii sunt:

1. Alegerea unui președinte, a unui vice-președinte, precum a doi secretari și 2 scrutinători.
2. Raportul direcțiunii cu privire la activitatea consiliului administrativ și la starea casei însoțirii (bilanșul) pe anul 1892; raportul comisiunei de supraveghiere, și hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea bugetului pe anul 1893.
4. Alegerea unui membru în consiliul administrativ pe timp de doi ani.
5. Alegerea comisiunei de supraveghere pe timp de un an.
6. Eventuale propuneri (§. 29).

În lipsa membrilor receruți, — de preste jumătate a părților fundamentale — adunarea se va ținea în înțelesul §-lui 25 din statute la 30 Martiu a. c. tot la timpul și în localul indicat.

Domnii participanți pot lua parte sau în persoană, sau prin plenipotențiații lor, cari asemenea au să fie participanți fundamentali, (§. 26); nime nu poate esercita însă mai multe de 20 voturi (§. 10).

În timpul închierii bilanșului însoțirea a avut 318 părți fundamentale a 50 fl., 15,900 fl.

Din ședința consiliului administrativ al însoțirii „Hunedóra,“ ținută în Deva la 1 Martiu, 1893.

[34] 1 1

Alesandru Moldovan m. p. Avram P. Păcurariu m. p. Nichita Luculetiu m. p.
vice-director. director. secretariu.

Sosirea și plecarea trenurilor dela Sibiiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiiu

Dela Copșa (Budapesta, Predeal):

- La 4 ore 26 minute, dimineta, tren de persoane.
- La 12 ore 50 minute, diua, tren de persoane.
- La 9 ore 23 minute, sara, tren micst.

Dela Făgăraș:

- La 7 ore 28 minute, dimineta, tren micst.
- La 8 ore 30 minute, sara, tren micst.

II. Trenurile pleacă dela Sibiiu.

La Copșa (Budapesta, Predeal):

- La 7 ore 44 minute, dimineta, tren micst.
- La 4 ore 49 minute, diua, tren de persoane.
- La 10 ore 17 minute, sara, tren de persoane.

La Făgăraș:

- La 4 ore 36 minute, dimineta, tren micst.
- La 1 ora 40 minute, diua, tren micst.